

Krizový plán Gymnázia v Olomouci Hejčíně k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků, a studentů.

Krizový plán školy pro případ nešťastné události /úmrť, pohřešování, sebevražda, zranění, útok/

Hned a do tří dnů po události můžeme očekávat následující reakce: neštěstí přinese tlak (všichni budeme chtít něco vědět – média, policie, rodiče, učitelé, žáci). Bude se zdát, že je málo času, začnou se šířit fámy (zvláště u situací, kde chybí jasné informace). Lidé začnou pociťovat vinu a budou se snažit být solidární. Atmosféra bude emočně vypjatá (zasaženými jsme v tuto chvíli všichni a všechny zaskočí bezradnost a bezmoc).

Rozdělení rolí při mimořádné, nešťastné události

Je nutné počítat s velkým psychickým vypětím. Proto je vhodné nejlépe předem (v rámci připravenosti) vytvořit operační tým z lidí, kteří unesou zátěž, dokážou být k druhým citliví a vnímaví a dovedou pracovat pod tlakem - školní psycholog, metodik prevence, výchovný poradce, i vedení školy.

Okamžitá první pomoc a zjištění přivolání záchranné služby – **sekretářka školy**

Zajištění místa události – pedagogové, metodik prevence a výchovný poradce

Sběr a zaznamenání průběhu události – metodik prevence a výchovný poradce

Zajištění místa pro práci záchranných složek – pedagogové

Informování zřizovatele – ředitel školy, jeho zástupci

Tiskový mluvčí – zástupkyně Alena Adamíková

Ustavení pietního místa, umožnění rituálu a připravení postoje školy k případné účasti na pohřbu

Svolání vedení školy a informování pedagogického sboru

Zajištění interního informačního místa a systému průběžného informování – informační systém školy.

Kontaktování zasažené rodiny i v případě, že už tak učinili jiní – s vyjádření účasti a podpory. Pokud je to nutné, zajištění právní pomoci pro školu a vyjádření soucitu, případně omluvy.

Zajištění externích spolupracovníků – právník, psycholog, duchovní, sociální pracovní

Krádeže

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, Policie ČR, OSPOD

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: pečlivě se zabývat příčinami, mohou nastat polehčující (dítě je donuceno) i přitěžující okolnosti (úmysl a vandalismus), každý by měl mít právo pohovořit o svém jednání s ředitelem školy.

Škoda většího rozsahu (spáchání přestupku proti majetku, trestný čin majetkové povahy) se řeší s Policií ČR.OSPODU škola hlásí, když jde o opakované jednání a školní opatření neměla účinek...

O krádeži provede záznam metodik prevence nebo výchovný poradce věcně: kdo-kdy-kde-jak-proč....

Postup GOH : Učitel nebo poškozený hlásí metodikovi prevence nebo výchovnému poradci nebo školnímu psychologovi, ti hlásí neprodleně řediteli školy nebo zástupcům, s médii mluví zástupyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Násilí

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, OSPOD

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: do projevů školního násilí patří: rvačky, používání zbraní, vydírání, loupeže, veřejné zostouzení marginálních skupin (homosexuálové, cizinci, Romové, dívky), vandalismus, zneužívání moci učitelem, násilí žáků vůči pedagogům, útoky na učitele, násilí mezi dospělými pracovníky školy, násilí rodičů vůči pedagogům nebo pedagogů vůči rodičům, skupinová agrese (šikana). Ve vyjmenovaných případech nutno postupovat s rozvahou, budovat trpělivě školní bezpečí, jasně deklarovat požadavek slušného mluvení a chování, stanovte obecná pravidla soužití, bez vulgarismů jako vyjádření morálních hodnot.

OSPODU a Policii ČR škola hlásí, když je škoda vlivem násilí velká, nikdo nejeví snahu o nápravu. Musí se jednat o úmyslné násilí. Hlásí se také tehdy, jestliže o to žádá poškozená, poškozený nebo jejich zákonní zástupci.

Vyžaduje – li situace okamžitou reakci, pomáhají si učitelé navzájem, případně telefonem vyrozumí sekretářku školy, která kontaktuje neprodleně vedení školy či metodika prevence nebo výchovného poradce.

Postup GOH : Učitel nebo poškozený hlásí metodikovi prevence nebo výchovnému poradci nebo školnímu psychologovi, ti hlásí neprodleně řediteli školy nebo zástupcům, s médii mluví zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Tabák

Řeší a spolupracuje: školní metodik prevence, školní psycholog, výchovný poradce, rodiče, ošetřující lékař, odborník v léčbě závislosti na tabáku, Policie ČR (prodej tabákových výrobků nezletilým)

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: Nekuřácké prostředí je norma, co nejširší spolupráce, sociální pracovníci, školní metodik prevence, psycholog, pediatr, jiní lékaři. Je třeba informovat rodiče o problematice kouření v dětské populaci. Není vhodné uchýlovat se ke striktním zákazům a postihům bez zařazení kontextu a bez osvětlení problémů.

Policii ČR škola hlásí, když jde o prodej tabákových výrobků nezletilým.

Postup GOH : Učitel nebo poškozený hlásí metodikovi prevence nebo výchovnému poradci nebo školnímu psychologovi, ti hlásí neprodleně řediteli školy nebo zástupcům, s médii mluví zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Záškoláctví

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, Policie ČR, OSPOD + Metodický pokyn jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postupu záškoláctví (čj.:10 194/2002-14)

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřují její věrohodnost. Do 10 vyučovacích hodin se řeší formou pohovoru se zákonným zástupcem, pozvání se řeší formou doporučeného dopisu. O pohovoru se provede zápis, do kterého se uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce dopis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se zaznamenává.

Více než 10 neomluvených hodin - je nutné svolat školní výchovnou komisi (ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, případně zástupce Rady školy). O průběhu jednání se provede zápis, který všichni zúčastnění podepíší. Každý účastník obdrží kopii zápisu. Žákovi může být uloženo výchovné opatření podle školního řádu – napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele nebo důtka ředitele školy. **Důtku ředitele školy lze žákovi udělit pouze po projednání na pedagogické radě.** Tato opatření zpravidla předcházejí před snížením stupně z chování. Vše se oznamuje zákonnému zástupci a zaznamenává se do dokumentace školy.

V případě, že neomluvená absence přesáhne 25 hodin zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (kopie pozvání rodičů do školy, výchovná komise atd.) orgánu sociálně – právní ochrany dětí. Postupuje se podle zákona č. 359/1999Sb. O sociálně- právní ochraně dětí.

Nasvědčuje – li něco tomu, že se jedná o úmysl neposílat dítě do školy nebo jde - li o zanedbání docházky do školy, může se jednat o trestný čin a spolupracuje se s Policií ČR.

Odborníci na záškoláctví tvrdí, že až třetina záškoláctví souvisí přímo s klimatem ve škole, se způsobem jednání pedagogů a s jejich neprofesionálním chováním. Školní klima nezmění ani policie, ani sociální pracovníci. Mnozí záškoláci jsou citově nejistí a mají zkušenost se školní neúspěšností, proto je potřeba postupovat citlivě, poradit se Školním metodickým pracovištěm a ředitelem školy. Nejvyšší (z hlediska ČR) záškoláctví je na víceletých gymnáziích!!

Postup GOH : Třídní učitel hlásí výchovnému poradci a následně školnímu psychologovi, ti hlásí neprodleně řediteli školy nebo zástupcům, s médii mluví zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Vandalismus

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, Policie ČR, OSPOD

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: V různé míře se jev vyskytuje ve všech školách. Prostory, na kterých se žáci podílejí, jsou terčem útoků méně často než prostory ostatní. Často se jedná o útoky útoky na věci, které mají za následek jejich úplné zničení (utržené vodovodní kohoutky, utržené hadice od hasicích přístrojů) nebo jsou významně poškozené (školní nábytek, nalepený toaletní papír na stropě). Nejrizikovějšími časy jsou přestávky. Specifickým rizikovým časem jsou vyučovací hodiny (žáci něco někam nesou, odcházejí na toaletu). Přímý dozor na chodbách v této době není.

Je dobré zakotvit podmínky zacházení se školním majetkem včetně sankcí, když se jedná o úmyslné ničení majetku. Předpokladem je písemné stvrzení zákonnými zástupci žáka o seznámení se školním řádem. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, je dobré vyrozumět Policii ČR. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák je dobré preferovat tento způsob.

O způsobené škodě se provede zápis: kdo – kdy kde- jak-proč

Škody většího rozsahu hlásíme rodičům, Policii ČR v případě, že nikdo nejeví snahu o nápravu. OSPODU tehdy, když se jedná o opakované jednání a opatření školy se minula účinkem.

Postup GOH : Třídní učitel, učitel nebo poškozený výchovnému poradci a pojišťovně, ti hlásí neprodleně řediteli školy nebo zástupcům, s médii mluví zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, Policie ČR, rodiče

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: Jak se projevuje rizikové chování tohoto typu – verbální a fyzické napadání žáků, zaměstnanců a návštěvníků školy kvůli politickému, náboženskému, rasovému, národnostnímu etnickému původu, zpochybňování oficiálních výkladů historie, agitace ve prospěch extremistických hnutí.

Vyrozumíme rodiče v případě odůvodněného podezření. Na vážnější projevy působící na psychiku (verbální výpady se závažnými dopady) voláme Policii ČR. Dost často je obtížné prosazování ústavních mezí a postupů, pokud extremismus, rasismus, xenofobii, antisemitismus podporují rodina, partneři, vlivní vrstevníci a vzory mladých lidí. Nefungují tyto přístupy – okamžité vyhrožování zákonnými postihy, skandalizace, neprozkoumání motivů jednání, moralizování.

Postup GOH : Třídní učitelé, učitelé nebo žáci hlásí neprodleně metodikovi prevence, který vyrozumí případně Policii ČR nebo řediteli školy nebo zástupcům (v případě nepřítomnosti sekretářce školy), s médii mluví zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Homofobie

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, Policie ČR, rodiče

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: S homofobní šikanou a obtěžováním se setkávají především gayové a lesbičky. Pro takovou šikanu je typická systematická a výběr oběti, která má sníženou schopnost se bránit. Někdy je podezření na spáchání trestného činu, poškození cizí věci §228, projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod §404, omezování osobní svobody §171, ublížení na zdraví §146. Učitelé mohou významným způsobem ovlivnit atmosféru třídní skupiny a rozpoznat nebezpečí vzniku homofobního obtěžování a šikany.

Méně výrazné projevy řešíme za pomoci metodika prevence, školního psychologa či odborníka z nevládní neziskové organizace, klinického psychologa. V závažnějších případech kontaktujeme PPP, rodinu. V případě podezření na trestný čin Policii ČR.

Postup GOH : Třídní učitelé, učitelé nebo žáci hlásí neprodleně jednotlivé případy metodikovi prevence, školnímu psychologovi, nebo řediteli školy nebo zástupcům (v případě nepřítomnosti sekretářky školy), ti při podezření na trestný čin volají Policii ČR, s médii mluví zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Šikana, kyberšikana

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, rodiče, třídní učitelé, učitelé, pediatři

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: Šikana je formulována jako chování umožňující fyzické a psychické týrání druhých a získat nad nimi pocit převahy. Kyberšikana představuje úmyslné urážky, vyhrožování, zesměšňování a obtěžování druhých prostřednictvím moderních komunikačních prostředků v delším časovém období, odehrává se na Internetu či prostřednictvím mobilního telefonu.

Co může dělat pedagog – pracovat na klimatu, vést k úctě k druhým, dávat pozitivní zpětnou vazbu, vytvářet dobré vztahy. Zapojit rodiče, vést rozhovory. V případě podezření vyrozumět orgány činné v TŘ. V současnosti žádné prostředí není vůči šikaně imunní, je potřeba věnovat zvýšenou pozornost různým příznakům skrytého násilí, věnovat se prevenci, posilovat spravedlnost, důvěru k autoritám a vzájemnou solidaritu.

V krajních případech je možno oslovit školské odbory či českou školní inspekci.

Brutální šikana – učitel musí zastavit násilí, postarat se o oběť, poskytnout nejnutnější pomoc a ochranu (soucit a odvaha je nejdůležitější součástí pomoci) Učitel musí zalarmovat své kolegy, ale nemůže nechat třídu bez dozoru, může pro ostatní vyslat žáka, který nebyl zapojen do šikany. Přerušit vyučování, zamezit tomu, aby se třída domluvila.

Při brutální šikaně je povinnost volat policii, ale může jednat i nezávisle na ní. Vyslechnout účastníky po jednom, výpovědi dát dohromady. Zapsat. Polici může vycházet z šetření školy.

Při podezření na trestný čin je povinnost se obrátit na obecní úřad OSPOD.

Sepsat zápis Kdo je oběť, co – kdy – kde. Nikdy neřešit před celou třídou, nikdy nekonfrontovat oběť a agresora. Svolat výchovnou komisi a ta posoudí míru závažnosti. Potrestání závisí na věku, intenzitě šikany a na tom, zda se jedná o první případ či recidivu.

Postup GOH : Třídní učitelé, učitelé nebo žáci hlásí neprodleně jednotlivé případy metodikovi prevence, školnímu psychologovi, nebo řediteli školy nebo zástupcům. V případě brutální šikany kontaktuje učitel mobilem (případně použije mobil některého žáka), své blízké kolegy a neprodleně se vše oznamuje sekretářce školy, která kontaktuje vedení školy, případně policii. S médii mluví zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Syndrom týraného dítěte

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, rodiče, třídní učitelé, učitelé, pediatři, orgány sociálně právní ochrany dětí, Linka bezpečí, Linka důvěry 222 580 697, Dětské krizové centrum: 241 484 149, OSPOD

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí. Školy a školská zařízení oznamují případy týrání a zneužívání nejčastěji. Učitelé jsou hned po rodičích dětem nejbližší.

Nejčastějším signálem bývá náhlé zhoršení prospěchu. Při podezření je dobré vést rozhovor – třídní učitel, učitel, ke kterému má žák důvěru, nejlepší je školní psycholog. Když se nedaří navázat komunikaci, je dobré doporučit Linku bezpečí 800 155 555 či elektronickou schránku důvěry.

Každý učitel si zvolí vlastní taktický postup, který považuje za nejlepší. Pokud dítě přizná, že je týráno je dobré kontaktovat odborníky. Zájem školy může být pro rodiče výstrahou, aby si uvědomil vážné následky. Prioritou je pomoc dítěti, nicméně vědět, že jde o citlivou záležitost, dítě nesmí být traumatizováno.

Postup GOH : Uvedené případy chtějí velmi citlivé vedení a dodržení pedagogického tajemství. Je – li uvedený případ monitorován médii, mluví s nimi pouze zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Alkohol

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, rodiče, třídní učitelé, učitelé, pediatři, OSPOD

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: Nejrozšířenější návyková látka v Evropě. Rizikové pití alkoholu souvisí i s úrazy, dopravními nehodami, intoxikací. Učitel v mnoha případech může odhalit problém v jeho počátcích, mnohdy stačí rozumné usměrnění. V případech, kdy je problém závažnější, měl by učitel pomáhat při zajištění vhodné odborné péče.

Postup: Je nutné zabránit další konzumaci, je – li žák přistižen. Při ohrožení života je nutné okamžitě volat záchrannou službu. Tekutina by měla předat lékaři. Škola vyrozumí zákonného zástupce.

Metodik prevence sepíše záznam s vyjádřením žáka (datum, místo, čas, jméno a podpis žáka). Pokud žák odmítne, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu, při záznamu je třeba dalšího účastníka z řad pedagogů. Při opakování škola plní oznamovací povinnost a hlásí se OSPODU. Z konzumace alkoholu škola vyvodí sankce dle školního řádu.

Postup GOH : Třídní učitelé, učitelé nebo žáci hlásí jednotlivé případy metodikovi prevence, školnímu psychologovi, nebo řediteli školy nebo zástupcům, která kontaktuje vedení školy. S médii mluví zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Mentální anorexie a bulimie

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, rodiče, třídní učitelé, učitelé, pediatři, Anabell – občanské sdružení, Linka důvěry, organizace STOB, OSPOD

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: Mezní polohy jídelního chování, ohrožující život. Psychické a zdravotní problémy. Porucha může souviset se skrytou patologií rodiny, součástí léčby je i psychoterapeutická pomoc. Důležité je předcházet šikaně pro vzhled, oblečení, tělesný výkon. Varovat rodiče, vždy, když dítě výrazněji zhubne, zvrací, sebepoškozuje se. Výrazně mohou pomoci učitelé tělocviku, když budou předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon.

Postup GOH : Třídní učitelé, učitelé nebo žáci hlásí jednotlivé případy metodikovi prevence, školnímu psychologovi, nebo řediteli školy nebo zástupcům, která kontaktuje vedení školy. S médii mluví zástupkyně Alena Adamíková, tisková mluvčí GOH.

Omamné a psychotropní látky (OPL)

Řeší a spolupracuje: Školní poradenské pracoviště, rodiče, třídní učitelé, učitelé, pediatři, OSPOD

Legislativní rámec: MPP a Školní řád

Postup: Je zakázána výroba, distribuce, přechovávání a šíření OPL, stejně zakázáno navádění k užívání těchto látek. Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nepovolené výroby a držení OPL se sám vystavuje trestnímu stíhání.

Pokud je žák přistižen, je nutné mu v konzumaci zabránit. Pokud nehrozí ohrožení života, pedagog zajistí vyjádření žáka (odkud, od koho) a vyrozumí vedení školy a metodika prevence.

Škola vyhotoví zápis průběhu celého případu (jeden obdrží rodiče, druhý zůstane uložen ve škole). Žák, který prokazatelně zneužíval omamnou látku, bude kázeňsky potrestán podle školního řádu. Škola nabídne pomoc rodičům. Třída, ve které se problém objevil, bude monitorována v rámci primární i sekundární prevence.

Linie pomoci školní pomoci je na jednoduchém principu:

Učitel volá pomoc - s mobilem či mobilem žáka Měl by mít uložená telefonní čísla na sekretářku, vedení školy

Dále by měl být vyrozuměn třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog

V akutních případech sekretářka školy volá policii, záchrannou službu.

Zpracovala školní metodička prevence Hana Vacková ve spolupráci se školní výchovnou poradkyní Pavlínou Hartmannovou a školní psycholožkou Kateřinou Drahou - září 2016